

VEILIGHEIDSDIENST NED. ANTILLEN

MAANDOVERZICHT april 1966.

ALGEMEEN

De verbrokkeling van de twee partijen die met A.D. gedurende de eerste achttien maanden van het presidentschap van LEONI de regeringscoalitie hebben gevormd, gaf een duidelijk beeld van de labiliteit van het partijenstelsel in Venezuela. Er zijn in het land in feite slechts twee grote partijen die gedisciplineerd goed gedefinieerde doelstellingen nastreven, t.w. Acción Democrática en COPEI. Dit wil uiteraard niet zeggen dat er in deze beide partijen geen interne spanningen optreden, maar in ieder geval hebben zij getoond opgewassen te zijn tegen de versplinterende invloed van het opportunisme waarmede Venezolaanse politici nog altijd te zeer behept zijn. Slechts de communistische partij van Venezuela kent een vergelijkbare - en wellicht sterkere - partijdiscipline.

Jorge DAGER, secretaris generaal van de F.D.P., hield zich onledig met het oprapen van de splinters. Hij hoopt deze samen te kunnen lijmen tot een links volksfront.

Fidel CASTRO trok ten strijde tegen de Christendemocraten van Chile. De campagne welke in de Cubaanse pers tegen FREI werd gevoerd, viel samen met het wereldcongres der Christendemocraten in Lima. Het leek er wel op dat CASTRO trachtte de Christendemocratische beweging in Latijns Amerika eens goed tegen zich in het harnas te jagen.

Door Rafael CALDERA werd op het congres het verschijnsel CASTRO aangehaald als voorbeeld van wat er in Latijns Amerika kan gebeuren wanneer de volkeren de democratische rechten ontzegd worden. "Wij moeten treuren", aldus CALDERA, "om het geliefde broedervolk van Cuba, dat zucht onder het juk van de meest schandelijke dictatuur, wellicht omdat de naties van Latijns Amerika niet tijdig hebben ingegrepen om de vestiging van deze dictatuur te beletten. Toen het volk van Cuba zijn recht op democratie zocht, werd dit recht volledig ^{het} ontkend". De leider van COPEI suggereerde met deze uitspraak wel de mogelijkheid van preventieve interventie, gericht tegen rechtse dictatuur, maar schijnt de eenmaal gevestigde communistische dictatuur onaantastbaar te vinden. Immers, thans schrijft hij slechts rouw voor en geen actie.

CASTRO kan in ieder geval weinig genoegen putten uit CALDERA's definitie van zijn bewind. CALDERA wijst hem volkomen af, maar gelooft niet dat de weg terug mogelijk is.

Elk optreden tegen Cuba komt te liggen in het vlak van de koude oorlog, waar-

bij de Christendemocraten duidelijk aan de kant ~~den~~ Verenigde Staten staan. Voor hen is echter ook heel belangrijk de vraag of wat afgestraft moet worden CASTRO's dictatuur en het communistisch karakter van zijn regiem is, dan wel zijn rebellie tegen het overwicht van de Verenigde Staten in zijn land. En aan dit laatste willen de Christendemocraten part noch deel hebben.

CALDERA deed in Lima een beroep op de Verenigde Staten om op basis van gelijkheid de landen van Latijns Amerika bij te staan in de strijd om sociale rechtvaardigheid. Hij legde er echter de nadruk op dat - zijns inziens - West Europa de hefboom zal moeten zijn waarmede Latijns Amerika aan de kolos van het Noorden de zo intens verlangde gelijkwaardigheid kan afdwingen.

Zelden werden het standpunt en de strategie van de Christendemocraten in Latijns Amerika duidelijker naar voren gebracht.

In de Dominikaanse Republiek werden de voorbereidingen getroffen voor de verkiezingen van 1 juni. BOSCH werd officieel kandidaat gesteld. Tussen hem en de linkse extreme partij van de 14e juni ontwikkelde zich een woordenstrijd, die echter niet kon verhinderen dat deze partij hem als kandidaat voor het presidentschap bleef steunen. Overigens was het in het land gedurende de maand april opmerkelijk rustig.

De Alianza Nacional Popular van ROJAS PINILLA stelde de 51-jarige liberale advokaat, José JARAMILLO GIRALDO, kandidaat voor het presidentschap van Colombia. Het was een candidatuur die door de oppositie met weinig enthousiasme werd begroet en de toch al waarschijnlijke verkiezing van LLERAS RESTREPO zeker stelde. JARAMILLO was inderdaad de stropop die ROJAS PINILLA gaarne wensde, maar dan ook een zodanige politieke nul dat zowel de M.R.L. als de Lauro Alzaticas zich direkt van zijn candidatuur distancieerden. In de pro-regering pers werd de keuze een welkome belachelijkheid genoemd.

De Nederlandse Antillen bereidden zich voor op de verkiezingen welke op 8 juni a.s. zullen worden gehouden. Premiers CALS en PENGEL bezochten onze eilanden.

Zowel op Aruba als op Curaçao was de Dominikaanse kolonie politiek druk in de weer. Wilson GODETT was weer op vrije voeten, maar had nog niet veel van zich doen spreken in de Curaçaose haven.

VENEZUELA

In april zette zich de versnippering van de partijen die met Acción Democrática anderhalf jaar de regering hadden gevormd, verder voort. Zowel F.N.D. als U.R.D. bleken niet hecht genoeg te zijn om het hoofd te bieden aan de neiging van verschillende hunner leidende figuren om persoonlijke overwegingen te plaatsen boven partijbelang.

In de U.R.D. kwam het niettegenstaande de pogingen om de breuk tussen Jovito VILLALBA en Alirio UGARTE PELAYO te voorkomen toch tot een confrontatie en tenslotte tot het roeyement van UGARTE PELAYO. In de topleiding van de partij had VILLALBA de meerderheid. Als het kader van de tweede plank zich over deze zaak had kunnen uitspreken, dan was UGARTE waarschijnlijk als overwinnaar uit het strijdperk getreden. Nu zag het er naar uit dat UGARTE een groot aantal U.R.D.-ers uit de partij zou leiden. Daarmee zou de regering van LEONI haar meerderheid in de volksvertegenwoordiging definitief verloren hebben, als niet tegelijkertijd een tegenovergestelde ontwikkeling in de F.N.D. had plaats gevonden.

In deze laatste partij kwamen USLAR PIETRI en ESCOVAR SALOM tegenover elkaar te staan. PIETRI was kennelijk niet bereid de prijs te betalen, welke ESCOVAR voor zijn trouw aan de partij redelijk vond. De aanhang van ESCOVAR verliet de rangen der oppositie en kwam - en dit is geenszins een te verwaarlozen factor - weer in aanmerking voor bestuursfuncties.

Zowel van UGARTE PELAYO als van ESCOVAR werd verwacht dat zij bereid zouden zijn zich door gegadigden te laten steunen in de komende race voor het presidentschap.

Hoe nu de sterkte van de regering in het parlement precies was, stond aan het eind van de maand nog niet helemaal vast. Het roeyement van UGARTE betekende voor de U.R.D. waarschijnlijk het verlies van acht stemmen in het Huis van Afgevaardigden. ESCOVAR SALOM bracht weer een aanwinst van vijf zetels voor de regeringsrangen. Verschillende z.g. onafhankelijken zaten echter op de wip. Het leek er wel op dat noch de regering noch de oppositie op een vaste meerderheid zou kunnen rekenen. Het was in dit licht gezien dat het begevingsrecht van de gezagsdragers een grote rol zou kunnen spelen. Als commentaar op het idealisme van de Venezolaanse politici is het verschijnsel vernietigend.

In ieder geval betekende het uittreden van de F.N.D. dat LEONI vooral in zijn fiscale politiek wat staatmoediger zou kunnen worden. In handelskringen werd bezorgdheid getoond over een mogelijke "apertura a sinistra". De term werd inderdaad - zij het enigszins misplaatst - gebruikt door de secretaris generaal van A.D., PAZ GALARRAGA. Desgevraagd verklaarde PAZ dat hij slechts bedoeld had dat de regering grotere aandacht zou gaan besteden aan sociale en economische hervormingen. "Men moet de term 'links' niet verwarren met communisme of marxisme", aldus de secretaris generaal. F.D.P.-candidaat, Wolfgang LARRAZABAL, droeg een steentje bij aan de zuivering van de Venezolaanse politieke semantiek door te verklaren dat de termen links en rechts "verouderd" waren en het kernpunt was het al dan niet bestaan van "vriendschap" voor het volk. Nu is LARRAZABAL nimmer een figuur geweest die opviel als spitsvondig ideoloog. Sedert zijn intrede in de Venezolaanse politiek als held van de opstand tegen PEREZ JIMENEZ, heeft zijn sociaal geweten hem verschillende malen op glad ijs gebracht. Het is wel zeker dat LARRAZABAL niet geneigd is zich te laten gebruiken als werktuig van zijn communistische landgenoten, maar hij is onnozel genoeg geweest om enkele malen in een door hen uitgezette val te lopen. In de secretaris generaal van de F.D.P., Jorge DAGER, heeft LARRAZABAL evenwel een mentor gevonden, die hem kan helpen flaters te vermijden. DAGER en LARRAZABAL vullen elkaar aan. De scherpzinnige DAGER ontbreekt het aan populariteit en populariteit geniet de admiraal in ruime mate. Als DAGER zijn zin krijgt dan wordt LARRAZABAL bij de komende verkiezingen gesteund door een groot "links" front, waaraan zouden deelnemen, behalve F.D.P. zelf, de nog met elkaar te verzoenen secties van de V.P.N., de P.R.N. van RAMOS GIMENEZ, de "gematigde" vleugel van M.I.R., onder leiding van Domingo Alberto RANGEL, de UGARTE-sectie van de U.R.D. en eventuele meelopers uit de F.N.D. Als DAGER dit voor elkaar krijgt dan zou het partijspectrum in Venezuela drie hoofdgroepen vertonen: Acción Democrática, (waarin opgenomen het restant van de U.R.D.), COPEI en "het front".

Te verwaarlozen zouden zijn de links- en rechts extremistische franjes, resp. de groep van Germán BORREGALES (de oude Movimiento de Acción Nacional) en de C.P.V. met de linkervleugel van de M.I.R.

Reeds eerder is gewezen op de verdeeldheid onder de kleine linkse "caudillos" in spé. In grote trekken hebben zij wel dit met elkaar gemeen, dat zij het semi-confessionele van de COPEI afwijzen en menen dat de militantie van Acción Democrática in twee regeringsperiodes is verdwenen. Zij verwijten Acción Democrática dat deze partij een modus vivendi heeft getroffen met het groot kapitaal. Nu is het wel zo, dat de meeste leiders van de linkse groepen over

oligarchische geloofsbrieven beschikken. De hoofdrolspelers komen nog altijd bijna allen uit een bepaalde groep en het resultaat hiervan is dat, ongeacht de uitspraken van de bespeelde massa, de machtsuitoefening het erfdeel blijft van telgen uit een beperkt aantal families.

In het vorige maandoverzicht werd even iets gezegd over de familieband tussen Manuel MANTILLA en Domingo Alberto RANGEL. Deze is illustrerend voor het hierboven betoogde. Met stand- en bloedbanden als uiterste rem, speelt zich een strijd om de macht af tussen soortgenoten, waarbij politieke filosofieën als wapens worden gehanteerd. Het teken aan de wand voor deze structuur is uiteraard de vooruitschrijdende industrialisatie, welke door immigratie van geschoolden, geleidelijke democratisering van het onderwijs, vakbondsvorming, etc. steeds meer leidt tot infiltratie van de "bovenlaag" door buitenstaanders. In de komende generatie zal waarschijnlijk de hechtheid van de oligarchie voldoende verslapt zijn om een wezenlijke machtsverschuiving mogelijk te maken. Slechts indien de oligarchie haar eigen instituut met beleid liquideert, zal zij kunnen vermijden dat haar lidmaten in een omwenteling tenslotte individueel geliquideerd zullen worden.

DOMINIKAANSE REPUBLIEK

De kandidaatstelling door de verschillende partijen vond in de maand april plaats. Verrassingen deden zich daarbij niet voor. De P.R.D. hield in het San Carlos theater in Santo Domingo tenslotte op 9 en 10 april de lang verbeide nationale conventie. BOSCH aanvaardde de hem bij acclamatie aangeboden candidatuur. Om de candidatuur voor het vice-presidentschap ontwikkelde zich op de conventie een strijd tussen Silvestre Antonio GUZMAN en Dr. Virgilio MAINARDI REINA. Beiden zijn figuren die in de laatste jaren in het nieuws zijn geweest. GUZMAN was de eerste kandidaat voor het voorlopig presidentschap dat uiteindelijk GARCIA GODOY ten deel is gevallen. MAINARDI REINA zal men zich herinneren als de P.R.D.-leider, die in de begindagen van de junta van REID CABRAL samen met Máximo ARES GARCIA heeft getracht de P.R.D. een legale status te laten blijven behouden. Hij werd toen door BOSCH terecht gewezen, waarbij de weg werd geopend voor de latere fusie van P.R.D.-istas en "Catorcitos" (aanhangers van de M.R.1J4.), in de constitutionalistische beweging. GUZMAN - de kandidaat die de steun van BOSCH had - behaalde het grootste aantal stemmen.

De P.R.D. stelde op de conventie een actieprogramma voor de periode 1966-1970 vast waarvan de belangrijkste punten hieronder volgen:

- "Op politiek gebied" - 1. Evacuatie van vreemde strijdkrachten; 2. Verzekering van de nationale soevereiniteit in alle opzichten; 3. Herstel van de Grondwet van 1963 met de "nodige" amendementen. (aanhalingstekens red.)
- "Op economisch gebied" - 1. Tenminste 50 miljoen pesos aan nieuwe industriële investering. Steun aan bestaande industrieën; 2. Voortzetting van de agrarische hervorming; 3. Elektrificatie van het gehele land; 4. Wegenbouw; 5. Volkscredietverlening; 6. Prijsbeheersing; 7. Herziening van de belastingwetgeving; 7. Intensief bodemonderzoek.
- "Op sociaal gebied" - 1. Uitbreiding van het waterleidingnet; 2. Voortzetting van de arbeidswetgeving, welke in 1963 werd stopgezet; 3. Hospitaal- en kliniekenbouw; 4. Volkswoningbouw en hypotheekverlening; 5. Scholenbouw; 6. Onderwijswetgeving; 7. Het "instellen" van een civiele dienst. (aanhalingstekens red.)

Het programma geeft niet aan waar de benodigde fondsen vandaan zullen komen. Op het gebied der belastingwetgeving is het programma nogal vaag. Er wordt wel gesteld dat het stelsel om "hervorming" schreeuwt. Dit is inderdaad waar als men bedenkt dat de heffing van direkte belastingen vrijwel een dode letter is en dat het systeem een 140-tal aparte heffingen van indirecte belastingen kent. Afgezien van de verwarringen en tegenstrijdigheden die uit het stelsel voortvloeien, betekent het dat het systeem "regressief" is, aangezien de consument uit de lage inkomensgroepen relatief veel zwaarder belast wordt dan de kapitaalkrachtigen. Positief in het actieprogramma is overigens de aandacht welke over het algemeen er in wordt geschonken aan de noodzaak om de wetgeving van het land op allerlei gebied te saneren en te moderniseren.

De Partido Reformista bekrachtigde de candidatuur van Joaquín BALAGUER, hetgeen niemand verbaasde. Als "running mate" werd de secretaris van de partij, Francisco Augusto LORA, aangewezen. BALAGUER ontkende dat hij overwoog een pact te sluiten met het rechtse "front" dat BONELLY candidaat heeft gesteld. Er is al geruime tijd sprake van een mogelijk samengaan van het rechtse front en de Reformistas, als gevolg van de groeiende vrees in de kringen van BONELLY dat zij de aanhang van BOSCH aanvankelijk hebben onderschat. Een endossement dat BALAGUER wel aanvaard heeft is dat van de kleine "cen-

tristische" Christelijke partij van Mario READ VITTINI, de Partido Democrática Cristiano. Veel gewicht legt dit echter niet in de schaal.

De grotere Partido Revolucionario Social Cristiano besloot in haar conventie om de candidatuur van BOSCH te steunen. Er was in maart nog sprake geweest van een aparte candidatuur van Dr. Antonio ROSARIO, maar om te vermijden dat hierdoor BALAGUER een meerderheid zou krijgen, besloten de Christendemocraten hun stemmen op BOSCH uit te brengen. De secretaris generaal van de P.R.S.C., Ir. Caonabo JAVIER, memoreerde in een televisietoespraak het z.g. Pact van Río Piedras in Puerto Rico, waarbij de P.R.S.C. en de P.R.D. besloten gezamenlijk het hoofd te bieden aan het bewind van Donald REID CABRAL. Men zal zich herinneren dat dit pact werd gedesavouéerd door de toenmalige voorzitter van de P.R.S.C., DI ALLESANDRO en door de eveneens toenmalige voorzitter van de P.R.D., Angel MIOLAN. Het pact heeft de politieke invloed van beide personen overleefd en wordt nu als uitgangspunt gebruikt voor de gezamenlijke verkiezingscampagne.

JAVIER poogde in de bovengenoemde toespraak de aantijgingen tegen de P.R.S.C. - als zou de partij niettegenstaande het Christelijk etiket naar het communisme neigen - te ontzenuwen. Hij stelde de revolutie naar sociale rechtvaardigheid met behoud van de persoonlijke vrijheid tegenover de volledige onderwerping van het individu aan de staat en verweet degenen die de P.R.S.C. kritiseerden, onwetendheid of kwader trouw. In de afgelopen zes maanden schijnt de P.R.S.C. zich behoorlijk te hebben geconsolideerd. Nu zij geen eigen kandidaat in het strijdperk brengt zal het moeilijk zijn haar kracht te meten, maar zowel door Reformistas als door P.R.D.-istas wordt over de P.R.S.C. gesproken met ontzag. Men noemt de P.R.S.C. zonder enige twijfel de partij van de toekomst.

Door GARCIA GODOY werd de Movimiento Revolucionario 14 de junio gelegaliseerd. Het decreet dat de partij tijdens de mislukte rebellie van 1963 tegen de junta van REID CABRAL buiten de wet stelde, werd op tijd ingetrokken om de MRLJ4 in staat te stellen aan de verkiezingen deel te nemen. De "catorcitos" boden, zoals werd verwacht, Juan BOSCH hun (gequalificeerde) steun aan. BOSCH trachtte op zijn beurt deze twijfelachtige zegen te ontwijken. De P.R.D.-candidaat deelde de "catorcitos" mede dat zij zo onnozel waren dat zij niet beseften dat de partij haar nieuwe eerbaarheid te danken heeft aan een manoeuvre van de reactionairen, die hem, BOSCH, met de steun van deze partij op de kruin hebben willen slaan. BOSCH vond het nog "het toppunt" dat de MRLJ4 eisen

- 8 -

wilde stellen (weigering door BOSCH van alle Amerikaanse hulp, etc.) en nodigde de MRLJ4 uit "haar schamele 25.000 stemmen" bij zich te houden. De felheid van de reactie van BOSCH was bemoedigend - niet misschien omdat zij het wezenlijke standpunt van de P.R.D. reflecteert - maar vooral omdat er uit blijkt hoe gering de aanhangers van het links extremisme moeten zijn en tevens hoe weinig het gros der kiezers naar het oordeel van BOSCH van het links extremisme moeten hebben.

De reactie van de MRLJ4 op de tirade van BOSCH was erg mild. Verklaringen van verschillende zegglieden kwamen neer op: "Uit taktische overwegingen móet hij wel zo reageren, maar wij steunen hem toch". Er blijft BOSCH hierna weinig anders over dan in machteloze woede na te sputteren.

De M.P.D. heeft zichzelf ontdaan van haar voorzitter, Máximo LOPEZ MOLINA. Ook Máximo's broer Ernesto werd een trapje lager gezet. In de officiële beschuldiging, afgedrukt in het partijblad "Libertad" werd ten aanzien van de wandaden van LOPEZ MOLINA gewag gemaakt van: 1. Herhaalde inbreuk op het principe van democratisch centralisme; 2. Herhaalde inbreuk op de communistische discipline en moraal; 3. Het afwijzend staan tegenover het marxistisch leninistisch principe van kritiek en autokritiek.

Onder punt 1 vielen o.m. een unilaterale verklaring van LOPEZ MOLINA tegenover de pers voor zijn verbanning naar Portugal en een brief die hij vanuit Parijs aan de C.P.-Cuba schreef en waarin hij deze ervan beschuldigde zich niet te houden aan het internationaal proletarisch principe, waar het de Dominikaanse Republiek betrof. LOPEZ MOLINA's deviaties op het gebied van discipline en moraal betroffen zijn levenswijze in Parijs, waar hij partijfondsen te eigener bate zou hebben aangewend, omdat hij "boven zijn stand" leefde. Uit betrouwbare bron werd vernomen dat men ook aanstoot had genomen aan het feit dat MOLINA een productieve amoureuze liaison had gehad met twee dames die moeder en dochter waren.

De aangevoerde beschuldigingen kunnen gedeeltelijk worden beschouwd als drogredenen voor zuivering in de machtsstrijd tussen LOPEZ MOLINA en enkele "jongeren", o.w. Gustavo RICART, Narciso GONZALEZ en "Manchin" PINEIDA MEJIA. Niettemin is het aannemelijk dat MOLINA's onzedelijkheid zijn partijgenoten te gortig werd. In dit verband ware een vergelijking te trekken met het puritanisme waarmee CASTRO's revolutionaire beweging van de 26e juni bezield was.

Nog een ander licht werd geworpen op de affaire LOPEZ MOLINA door zijn broer Ernesto, die verklaarde dat alles te wijten was aan de brief van Máximo (aan de C.P. China), waarin hij Fidel CASTRO ervan beschuldigde het proletarisch internationalisme te hebben verzaakt door geen hulp te bieden aan de Dominicanen tijdens de recente burgeroorlog. Volgens Ernesto werd deze brief door CASTRO op de tri-continentele conferentie naar voren gebracht. Cayetano RODRIGUEZ zou toen de verzekering hebben gegeven dat de brief niet het standpunt van het centraal comité van de M.P.D. reflecteerde. Ernesto beweerde dat het afzetten van Máximo op bevel van de C.P. Cuba, de C.P.S.U. en de P.C.D. is geschied door een groep opportunisten in de M.P.D. onder leiding van Cayetano RODRIGUEZ.

Hij voegde er aan toe dat dit verraad door alle serieuze Marxistisch-Leninistische partijen zouden worden veroordeeld en noemde in dit verband de C.P.-China, de C.P.-Albanië en de communistische partijen van Japan en Korea. De versie van Ernesto zou er op duiden dat de M.P.D. een zwenking naar het Sovjetkamp heeft gemaakt. De wapenstilstand tussen de P.C.D. en de M.P.D. zou dan niet slechts betrekking hebben op de komende verkiezingen, maar zelfs kunnen leiden tot een permanente hereniging met goedkeuring van Moskou en Havana

De P.C.D. heeft overigens ook een bestuurswisseling doorgemaakt. Nicolas VAIDE CONDE en de gebroeders DUCOUDRAY MANSFIELD zijn uit het bestuur gestreden. Behalve Asdrubal DOMINGUEZ, die de tri-continentele conferentie bijwoonde, hebben in het nieuwe bestuur thans José Israel CUELLO HERNANDEZ en de gebroeders ISA CONDE sleutelposities.

In een artikel in "Vraagstukken van Vrede en Socialisme" werd door CUELLO HERNANDEZ en Narciso ISA CONDE een uiteenzetting gegeven van de rol van de P.C.D. in de strijd der "constitucionalisten" tegen de junta en de militairen. Zij ontkenden dat de opstand een communistische tendens had. De doelstellingen van de opstand waren (vooralsnog) gelimiteerd. De rebellie beoogde slechts het herstel van de burgerlijk-democratische regering die in 1963 omver geworpen was.

CUBA

Sedert de tri-continentale conferentie is de Cubaanse pers feller geworden in haar aanvallen op Latijns Amerikaanse regeringen en regeringsleiders. Herhaaldelijk wordt geschreven en gesproken over de "gorillaregering" van CASTELO BRANCO, over de banden van LEONI met het imperialisme, over de "zwakke, besluiteloze" ILLIA, maar het voornaamste doelwit is wel president FREI van Chile. Sinds CASTRO hem een leugenaar en een vulgaire politicus heeft genoemd (zie M.O. maart 1966), wordt over het hoofd van FREI een lawine van verguizing uitgestort.

Het heet dat thans de ware, fascistische aard van de Christendemocraten in Chile voor de dag is gekomen. FREI's politieke loopbaan wordt op sensationele wijze en vol met onsmakelijke details, verlucht met caricaturen ten tonele gevoerd. De Chileense president heet een slaaf te zijn van Uncle Sam en speelt met Amerikaanse kopermaatschappijen onder een hoedje. Hij tracht met ijzeren hand de Chileense arbeidersbeweging te breken en poogt met een enorme propaganda campagne zijn tekortkomingen te verbloemen.

In de programma's van Radio Havana gericht op Chile wordt nu openlijk het verzet tegen de Christendemocratische regering gepredikt. Er wordt met groot geschut gewerkt. In een speciaal programma voor Chile werd Fidel "himself" geïnterviewd in een suikerrietveld. Al maaiende besprak de Cubaanse leider het falen van het programma voor landbouwhervorming van de Chileense Christendemocraten.

De verwijdering manifesteert zich op allerlei gebied. De Chileense studentenorganisatie weigerde de voorbereidende vergadering voor het Latijns Amerikaans studentencongres welke in Havana plaats vond, bij te wonen. De Chilenen beriepen zich op de afspraak die in Montevideo was gemaakt dat de voorbereidende vergadering in Chile zou worden gehouden. Zij veroordeelden de "kuiperij" van de Cubaanse studentenfederatie die zichzelf tot gastheer verklaarde en stelden als voorwaarde voor deelname dat het congres zelf in ^{de Chile} Santiago zou worden gehouden. Hun houding werd op de vergadering in alle toonaarden afgekeurd. De direkte aanleiding voor de moeilijkheden tussen CASTRO en FREI is uiteraard het arbeidsconflict in de Chileense kopermijnen, maar ook dit heeft een algemene achtergrond. Het is duidelijk dat CASTRO de Christendemocraten slecht kan tolereren zo lang zij in de oppositie zijn en hij hun kritiek op de Latijn Amerikaanse "establishment" kan gebruiken om zijn eigen agitatiemateriaal te staven.

Het conflict tussen CASTRO en FREI zal mogelijk een gezonde invloed kunnen uitoefenen op Christendemocraten elders op het continent. Ook zonder CASTRO's obstructie zouden de Chileense Christendemocraten het niet gemakkelijk hebben gehad met het uitvoeren van hun regeringsprogramma.

Men vraagt zich af of de Cubaanse leider er vroeg of laat geen spijt van zal krijgen dat hij zichzelf aan FREI heeft aangeboden als zondebok.

BRITS GUYANA

Brits Guyana bereidde zich op verschillend gebied voor op de onafhankelijkheid die het land op 26 mei zou verkrijgen. Eenvoudig genoeg was de formele kant en het prepareren der festiviteiten.

De problemen waarvoor het land zich gesteld zal zien waren echter grote bezinning waard.

Oppervlakkig gezien is de situatie in Georgetown aanzienlijk verbeterd sedert het dieptepunt dat aan het einde van de regering JAGAN werd bereikt. Op zichzelf zegt dit echter niet veel. Het voorzichtig optimisme waarmee op de vooruitzichten van BURNHAM in de Westerse pers commentaar wordt geleverd is in al zijn schroom nog niet eens reëel.

Directe problemen in het vlak buitenlandse betrekkingen zijn uiteraard de grensgeschillen met Venezuela en Suriname. Het Essequibo-geschil is in Genève opgeschort en U THANT verklaarde zich afgelopen maand bereid t.z.t. desgewenst een hernieuwde arbitrage te leiden. Hoe het zou verlopen met de grenskwestie tussen Suriname en Brits Guyana kon nog niet worden voorzien.

Door BURNHAM werd afgelopen maand grote aandacht besteed aan de mogelijkheid van een Caraïbische federatie, waaraan het onafhankelijke Guyana bereid zou zijn een deel van zijn souvereiniteit af te staan. BURNHAM legde hierbij de nadruk op de economische aspecten, maar het is wel duidelijk dat een federatieve vorm ook een oplossing zou moeten zijn voor de raciale problemen van het land, althans vanuit het "creoolse" standpunt bezien.

Van direkte interesse zijn de vernauwde relaties tussen JAGAN en de Chinese Volksrepubliek.

Er bestaat ongetwijfeld een goede kans op hernieuwde onlusten na soevereiniteitsoverdracht. De verminderde entrée van de Chinezen in het Westelijk Halfrond sedert CASTRO's overgang naar het Sovietkamp zou hen kunnen nopen tot het verlenen van bijzondere attenties aan JAGAN. Vooralsnog zal evenwel moeten worden afgewacht welke tactiek de P.P.P.-leider zal willen volgen in zijn streven om zijn rivaal uit het zadel te lichten.

NEDERLANDSE ANTILLEN

Waarschijnlijk in verband met de komende verkiezingen in de Dominikaanse Republiek is er bij de Dominikaanse kolonie in de Nederlandse Antillen wat extra leven in de brouwerij gekomen.

Zowel op Curaçao als op Aruba worden de ontwikkelingen in het vaderland door de Dominicanen op de voet gevolgd. De afdeling van de Partido Revolucionario Dominicano op Aruba werd - mede als gevolg van de overkomst van een vooraanstaand lid van de P.R.D. - geheel gereorganiseerd. Op Curaçao waren de activiteiten der P.R.D.-istas aanzienlijk minder, maar dit was waarschijnlijk te wijten aan het feit dat de meest actieve leden van deze partij tijdens of direct na de woelingen, die in april verleden jaar begonnen, naar hun land zijn teruggekeerd. Op Curaçao werd namens de Partido Reformista een inzameling gehouden van medicamenten teneinde Joaquin BALAGUER te helpen bij het verrichten van goede werken. *plus nulls gemiddeld mid*

Een P.R.D.-inzameling op Aruba had een minder subtiel politiek doel. Specifieke noden van de partij bij het voeren van haar campagne moesten worden gelenigd door bijdragen in natura of in contanten. Opmerkelijk was dat - zo werd uit betrouwbare bron vernomen - ook verschillende niet-Dominikanen uit het Arubaanse zakenleven deze directe steun hebben willen geven. Het was niet geheel duidelijk wat de compensaties bij een verkiezingsoverwinning van de P.R.D. voor deze donateurs zouden zijn. Nochtans lijkt het niet waarschijnlijk dat laatstgenoemden slechts door idealisme tot de offers werden gedreven.

Wilson GODETT werd op 24 april uit de gevangenis ontslagen. Daags daarop was er al een "treffen" tussen hem en de voorzitter van de C.B.H., Hubert ROJER. GODETT zou ROJER hebben verweten misbruik te hebben gemaakt van zijn afwezigheid en onder de duiven der A.H.U. te hebben geschoten. Nadien werd omtrent GODETT weinig meer vernomen.

In de regionale pers werd vrij veel aandacht besteed aan de verklaring van Minister President CALS in Port of Spain, waarin hij gewag maakte van een mogelijke associatie van Trinidad & Tobago met de E.E.G.

De bezoeken van de premiers CALS en PENGEL aan de Nederlandse Antillen onderstreepten de goede relaties binnen het Koninkrijk. Buiten de landen van het Koninkrijk gaven deze bezoeken geen aanleiding tot perscommentaar.

- 13 -

Reeds in april stonden de Nederlandse Antillen in het teken der verkiezingen welke op 8 juni a.s. zullen worden gehouden. Er waren geen aanwijzingen dat de verkiezingen iets anders dan het gebruikelijke rustige verloop zouden hebben.